

ПІДГОТОВКА АЕРОНАВТИЧНОГО БАГАТОБОРЦЯ

Лизгуб О. О., курсант 1 курсу
факультету ППО СВ

ХНУПС імені І. Кожедуба

Цимбалюк Ж. О., канд. фіз. вих.,
доц. кафедри фізичного виховання;
ХНПУ імені Г. С. Сковороди

Багатоборство – вид спорту або спортивна дисципліна, що включає в себе змагання в декількох дисциплінах одного або різних видів спорту. В даний час в ряді держав прикладні багатоборства продовжують культивуватися. Так, військове п'ятиборство є невід'ємною спортивною дисципліною світових ігор (СИЗМ). Одним з його різновидів є аеронавтичне багатоборство, в якому мають право змагатися військовослужбовці льотних спеціальностей, та воно складається з наступних конкурсів [1]:

1. Льотний конкурс.

2. Спортивний конкурс (який складається з наступних змагань: стрільба; фехтування; плавання; баскетбольний тест; смуга перешкод; спортивне орієнтування).

Кожен учасник команди повинен взяти участь у всіх видах спортивних змагань. В змаганнях застосовуються Міжнародні спортивні правила [2, 3].

Перед тренером команди з аеронавтичного багатоборства постає проблема відбору з курсантів найбільш перспективних спортсменів для комплектації збірної команди для участі в міжнародних змаганнях. У зв'язку з тим, що аеронавтичне багатоборство є новим видом спорту в нашій країні, відсутні публікації щодо відбору та підготовки спортсменів у цьому виді спорту. Аналіз закордонних джерел розкриває лише історію, вимоги та правила проведення змагань.

Аеронавтичне багатоборство – військово-прикладний вид спорту, який не культивується серед дітей та підлітків. Відбір спортсменів до

секції аеронавтичного багатоборства відбувається серед курсантів ВВНЗ. Враховуючи можливість участі в змаганнях лише військовослужбовців льотних спеціальностей, відбір до команд з аеронавтичного багатоборства доцільно проводити лише в єдиному військовому закладі – Харківському національному університеті повітряних сил імені Івана Кожедуба.

Традиційно відбір та спортивна орієнтація в багатоборствах являють собою складний і тривалий процес багаторічної підготовки, що ділиться на етапи: початкова підготовка; початкова спеціалізація; поглиблене спортивне вдосконалення; вищі досягнення; спортивне довголіття [4].

Особливістю відбору на першому етапі є те, що данні про морфофункціональні показники, стан провідних функціональних систем отримуються за даними результату медичного огляду. Відбір до секції з аеронавтичного багатоборства можливо проводити з числа курсантів, що займаються в інших секціях, наприклад: військові багатоборства, з міні-футболу, баскетболу, плавання, або інших бажаючих займатися. На цьому етапі застосовуються такі критерії відбору: рівень мотивації, морфо функціональний рівень, рівень фізичних якостей, стан провідних функціональних систем, морально-вольові якості, психологічна стійкість, дисципліна. Наукові дослідження показують, що при проведенні відбору на цьому етапі простежується багато помилкових рішень. Тільки після 1,5-2 років різнобічної попередньої підготовки починає підвищуватися ефективність відбору. Тому основним критерієм відбору до занять в секції стало мотиваційне ставлення до цього виду багатоборства.

На другому етапі підготовки багаторічна практика в інших багатоборствах підтверджує доцільність включення в тренувальний процес відразу всіх видів, що входять в нього. Така побудова навчального процесу підвищує емоційність занять, дозволяє краще засвоїти основи техніки численних видів і поволі готувати спортсмена до самого багатоборства. Тому для подальшої підготовки на етапі початкової спеціалізації застосовуються такі критерії відбору: аналіз

показників тестів і контрольних вправ, спортивні результати в окремих видах багатоборства, темпи їх приросту.

На етапі поглибленого спортивного вдосконалення можливими для застосування в підготовці спортсменів в обмежені терміни стають такі критерії: динаміка функціональних показників, координаційні здібності і здатність до навчання складним вправам.

На етапі вищих досягнень головною метою відбору є комплектація на конкурсній основі найсильнішого складу збірної команди для участі в міжнародних змаганнях. При відборі багатоборців, здатних поступово досягти результатів міжнародного класу, головними критеріями залишаються динаміка спортивних досягнень в багатоборстві та його окремих видах, приріст фізичних якостей, медико-біологічні та психологічні характеристики, а також, результати, показані на змаганнях, та рейтинг спортсмена.

Підготовка на етапі спортивного довголіття залежить від вмотивованості на подальші заняття самого спортсмена, стан його провідних функціональних систем; соціальні та генетичні фактори.

Враховуючи особливості умов навчальної діяльності, організації спортивно-масової роботи курсантів льотного профілю, правил проведення змагань були адаптовані традиційні критерії відбору на різних етапах підготовки спортсменів з аеронавтичного багатоборства.

Література:

1. Кирпенко В.М. Аеронавтичне багатоборство [Текст]: навчально-методичний посібник / В.М. Кирпенко, М.В. Корчагін, О.К. Одінаєв та ін. – Харків: ХНУПС, 2016. – 168с.

2. Приказ Минспорттуризма России от 21 июня 2010 г. N 615 «Об утверждении правил военно-прикладного вида спорта «Международное военно-спортивное многоборье» [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://dokipedia.ru/document/5151114>

3. Military pentathlon. Annexes. Edition International military sports council. – 2016. – 129 с.

4. Макаров А.Н. Легкая атлетика [Текст]: уч. пособие для пед. училищ / А. Н. Макаров, В. П. Теннов, П. З. Сирис. – М. : Просвещение, 1990. – 208 с.

Опубліковано в авторській редакції